

A map of the Malax archipelago in Sweden, showing numerous islands and waterways. A network of green dots and lines represents fish migration routes. The map includes labels for various islands and locations such as Granlandet, Lekarshot, Krokgrund, Furuklobben, Björkören, Ölsön, Notgrunden, Östra Granören, Kaviskaret, Högskäret, Aspö, Kutskinnsören, Hergårdskäret, Norrskäret, Söderskäret, Bredgönnan, Sperrings bådan, Sundet, Sidlandet, Långörssjöarna, Dervisskogen, Sanden, and Bonnas. The text 'Restaurering av fiskvandningsleder i Malax' is overlaid in large, bold, white letters with a black outline.

Restaurering av fiskvandningsleder i Malax

Restaurering av Fiskvandningsleder i Malax

Malax Fiskargille r.f. har ansökt och erhållit finansiering för ett ERUF-finansierat projekt 2007-2013 via Södra Österbottens NTM-central, ur Västra Finlands program, insatsområde 3: Förbättra den regionala tillgängligheten och miljön.

Detta utvecklingsprojekt var treårigt till sin natur och miljövärdande (projekttiden förlängdes sedermera ett antal gånger av olika orsaker).

Samarbetspartners i projektet har varit Över- och Yttermalax gemensamma sällskaper, Övermalax Jaktklubb, Yttermalax Jaktförening och Malaxnejdens sportfiskare.

Målgrupp

Yrkesfiskare, sportfiskare och husbehovsfiskare.

Kvalitativa effekter av projektet

Förbättrade livsmiljön för lekande fiskar, i och med detta gynnades alla som ägnar sig åt fiske. Projektet stödde hållbar utveckling och säkerställde fiskbeståndet på området. Projektet strävade till att generera bättre utkomstmöjligheter för fiskare, företagare med flera.

Centrala åtgärder inom ramen för projektet

Malax Fiskargille r.f. beslöt att fiskvandningslederna i Malax skärgård skall restaureras för att säkerställa fiskens vandring till lekplatserna. Våra fiskvandningsleder som ansågs vara viktiga fiskvandningsleder och lekplatser hade inte åtgärdats på cirka 10 år och riskerade att växa igen. Genom igenvuxna diken kommer inga fiskar in till fladorna för att leka och reproducera sig. Vi ville så långt som möjligt bevara fladorna i naturtillstånd med en lämplig vattennivå.

Motivering till projektet

Fiskarnas fångster minskar årligen, för att säkerställa framtida fångster skall vi åtgärda det vi anser är möjligt. På grund av vår landhöjning muddras allt oftare farleder in till skärgårdsstugorna, detta medför att nya flador och glosjöar inte utvecklas lika snabbt som tidigare. Därför bör man försöka bibehålla de flador och glosjöar som fortfarande kan producera fiskyngel.

Viktiga fiskvandningsleder/lekplatser som restaurerats

Trutörsfladan, Bastuskärssjön, Perisjossas fladan och Listangrund.

Så gjorde vi restaureringen

- en lättare rensning av befintliga "diken"
- byggde dammar eller iordningställde de gamla som raserats, detta för att bibehålla vattennivån i fladorna och glosjöarna.
- sly röjdes bort samt områdena kalkades
- uppgjorde en Vård- och skötselplan för fiskvandningslederna

Finansiering

ERUF, Malax kommun (kommunal medfinansiering), Över- och Yttermalax gemensamma samfälligheter, fonder och stiftelser, eget kapital, samt arbete utan vederlag.

Europeiska unionen
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Hävkraft
från EU
2007–2013

Uppföljning och rapportering

Trutörsfladan

Dammarna har restaurerats och en ny damm har anlagts med nivåreglering. Muddringsmassorna har kalkats. Projektet ser ut att lyckas på bästa sätt.

Trutörsfladan. Dammen med nivåreglering samt dike mot fladan

Ilmakuva (2009) 1:4 000

TRUTÖRSFLADAN

Dammarna har
restaurerats och diket
har rensats
Muddringsmassorna
har kalkats

Vattennivån höjd 15
cm. till tidigare nivå

0 100 m

30.12.2013 . granskas
våren 2014

Bastuskärssjön

Diket mot sjön har rensats och bottendammar anlagts. Dammen mot fladan har restaurerats. Muddringsmassorna har kalkats. Vårens granskning få utvisa om fler åtgärder behövs eftersom högvatten i havet gör att bottendammarna i diket inte kan granskas ordentligt.

Flygbild (2009) 1:8 000

Bastuskärssjön

Muddringsmassorna har kalkats

Damm typ 2

Dammarna har restaurerats och diket mot sjön punkt 4 har rensats. Diket punkt 1 till 2 har endast rensats från vass med handkraft.

Bastusärssjön. punkt 1-2
Röjning av vass. Befintliga
dammar återställs.

0 250 m

30.12.2013 Granskas
våren 2014

Listangrundet

Diket har rensats, bottendammar har anlagts. Dammen mot fladan har förnyats, vattenståndet i fladan kan nu enkelt regleras. Muddringsmassorna har kalkats. Den sista delen av diket mot havet skall åtgärdas under vintern. Granskning av projektet skall ske under våren 2014.

Flygbild (2009) 1:8 000

Listangrundet

Damm typ 1

Grönt område ej
åtgädat

Dikesrensning. Rövning
Vass o. Buskar. Återställes
befintliga dammar

Muddringsmassorna har kalkats

0 250 m

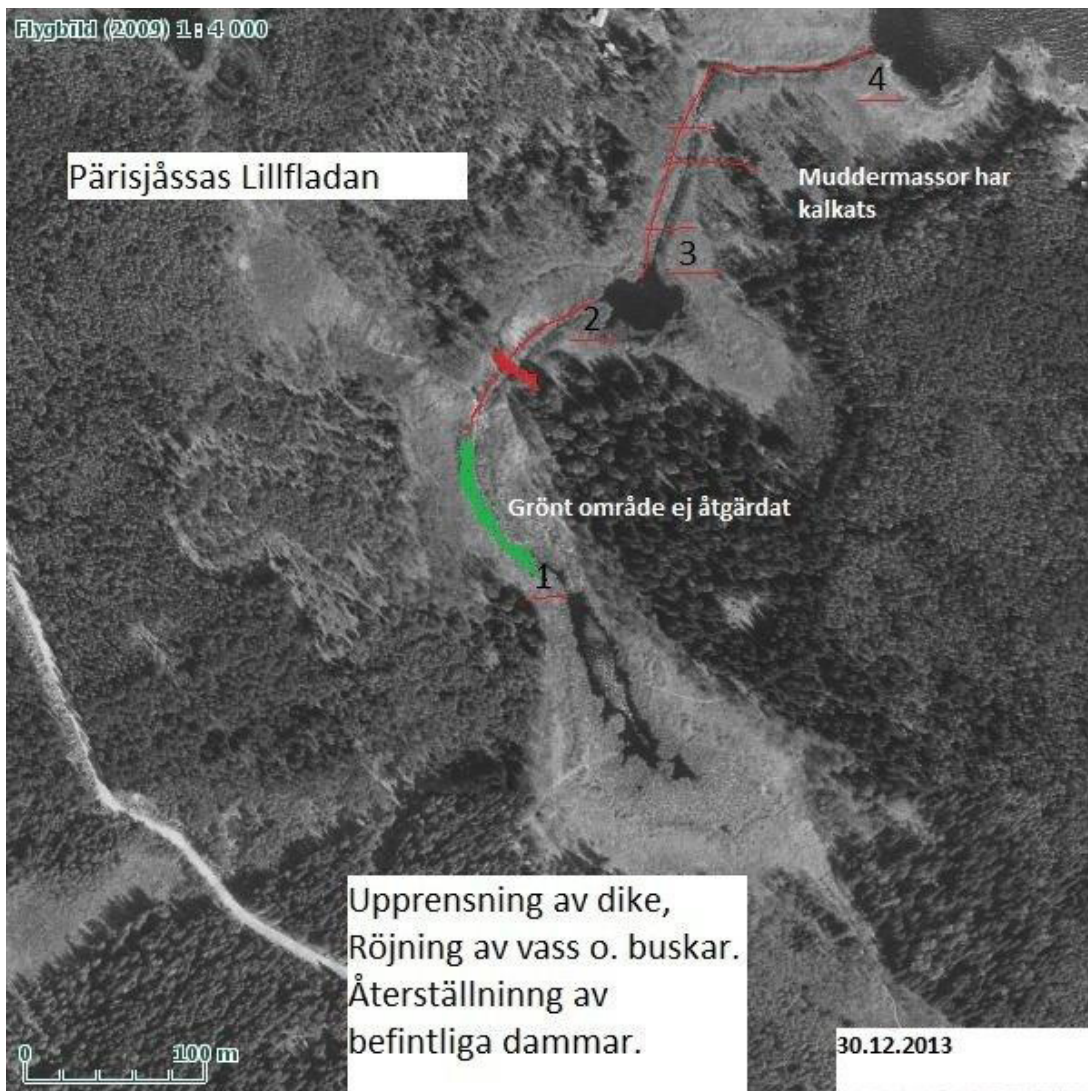
30.12.2013

Pärisjossas lillfladan

Diket har rensats bottendammar har anlagts. Dammar mot fladan ha restaurerats. Muddringsmassor har kalkats. Den sista delen av diket mot fladan skall åtgärdas under vintern 2014. Projektet skall granskas under våren 2014.

Styrelsen konstaterade att projektet framskridit mycket bra och att inga större problem har uppstått. De områden som återstår är inte möjliga att åtgärda före marken är frusen, men vintern kommer nog säkert att bjuda oss på frusen mark (2014). Granskningarna skall inledas så tidigt som möjligt när isen har smält. Eventuella åtgärder skall inledas omedelbart om så behövs.

Vård- och skötselplan 2013-2022

Fiskevattnen i Malax ägs av: Över- och Yttermalax gemensamma samfällighet.

Arrendator: Malax Fiskargille r.f.

Malax fiskargille har under åren som gott haft omsorg om fiskevattnen i Malax skärgård. I huvudsak har detta genomförts i form av vattenvård, fiskevård och övervakning.

Vård- och skötselplan 2013-2022

Riktlinjer för vård- och skötselplan för åren 2013-2022 skall omfattas av:

- Vattenvård
- Övervakning av fiskelekplatser
- Vassröjning
- Områden för fortsatt planering
- Vattenkvaliteten
- Angrepp från säl och skarv
- Romfiske av Malax siken
- Utplantering av fisk och försträckning av Malax siken
- Övervakning av fisket
- Reduceringsfiske

Vattenvård

Fiskevattnen skall övervakas så att inga större ingrepp sker som förorsakar försurningar eller övergödningar vilka sedermera kan förstöra våra fiskevatten och fiskelekplatser.

I framtiden bör större dikningsprojekt som dikning av skog och torrläggning av sankmark planeras bättre för att inte förorsaka skada på våra vattendrag och fiskevatten.

Muddringsslam bör undvikas helt under fiskens lektid. Försurningar i våra vatten genom muddringar bör övervakas och kalkas vid behov.

Övergödning av våra vattendrag och fiskevatten bör i framtiden undvikas. Belastningen från bostadsfastigheter, industri och jordbruk bör hållas på en rimlig nivå för att fisken i vattendrag såsom bäckar, åar och hav skall kunna överleva. Malax Fiskargille bör medverka till att övergödningen minskas i framtiden.

Övervakning av fisklekplatser

Våra viktigaste fisklekplatser skall bevakas och underhållas vid behov. Alla nya vikar och flador som tillkommer på grund av landhöjningen bör tas med som nya lekplatser och bevakas som sådana. Vassröjning skall i framtiden beaktas som en första åtgärd för att vattengenomströmningen skall vara tillräcklig för att behålla vattenkvaliteten i flador och vikar för att befrämja fiskens lek.

Planeringen och istandsättningen av följande fisklekplatser; Trutörsfladan, Listangrundet, Bastuskäret, Pärissjossas fladan skall färdigställas vårvintern 2014. Följande ansvarspersoner har utsetts för att övervaka fiskens lek, dammar och diken enligt följande:

- **Trutörsfladan**, ansvarsperson Sven Hemming
- **Bastuskärssjön**, ansvarsperson Boris Grönros
- **Listangrundet**, ansvarsperson Lars Ekstrand
- **Pärissjossas fladan**, ansvarsperson Peter Herrgård.

Dessa personer övervakar och rapporterar årligen till Malax Fiskargille r.f.

Vassröjning

En plan för framtida vassröjning bör utarbetas för att befrämja vattengenomströmningen i våra viktigaste fisklekplatser såsom Trutörsfladan, Söderskärssjön, Trutörsund, Trutörskanalen, Listangrund, Mattas påtten och Pärissjossas.

Områden för fortsatt planering

Malax Fiskargille bör planera vad som kan göras med följande fisklekplatser; Olsöfladan, Björkörssjön, Kalvskärssjön, Söderskärssjön, Granörsbotten och Dalika.

Vattenkvaliteten

Vattenkvaliteten i Malax skärgård bör förbättras.

Försurning, övergödning och kemikalieutsläpp bör minskas i framtiden för att skydda fiskbestånden.

Muddringar och torrlägningsprojekt bör planeras så att dessa inte försämrar vattenkvaliteten nämnvärt för en längre tid framöver.

Angrepp från säl och skarv

Våra fiskbestånd utsätts för ett allt hårdare tryck från säl och skarv. Stora mängder fisk blir idag föda för säl och skarv, flertalet fiskararter har även skador efter angrepp från dessa predatorer. Tidvis utsätts fiskarnas bragder för stora skador samt att en del av fångsten blir skadad eller förstörd.

Malax Fiskargille bör medverka till att hålla säl och skarv på en rimlig nivå genom att söka licens på dessa och samarbeta med jaktföreningarna i Malax kring detta.

Romfiske av Malax siken

Lekplatserna för Malax siken bör hållas orörda. Dessa områden är viktiga för beståndet och för dess överlevnad. Hoten mot beståndet av sik är idag många såsom försurning, övergödning, sälstammens okontrollerade ökning (deras beteende på lekplatserna), samt skarvens fiske (vid lekplatserna) är förödande för beståndet av sik. Romfisket är idag nästan tröstlöst på grund av sälens intrång och dess konsumtion av romfisk ur bragderna.

Utplantering av fisk och försträckning av Malax siken

Utplantering av fisk såsom Malax siken, lake och gös bör hållas på nuvarande nivå och ökas om möjligt.

Beståndet av Malax sik lever under allt större hot av säl, skarv, försurning och övergödning. Med tanke på romfisket om höstarna bör en lösning hittas på sälproblemet, för att åtminstone få tillräckligt med rom till att förnya beståndet av Malax sik genom försträckning, annars finns risk för inavel i framtiden. Skarvarnas intrång i Åminnefjärden och vid de värdefulla lekplatserna för sik bör bevakas, detta kan ha en förödande inverkan på beståndet av Malax siken.

Utplanteringen av lake skall hållas på nuvarande nivå under en längre tid om vi skall få ett bra resultat på längre sikt. Redan idag kan man se en ökning i lakfångster i våra vatten.

Utplanteringen av gös har inletts i våra vatten och skall hållas på nuvarande nivå under en längre period.

Laxöring har planterats ut under en längre tid i Malax, dock tycks återfångsten minska för varje år. På Malax Fiskargilles årsmöte 2013 beslöts att ingen laxöring utplanteras 2013, istället prioriteras gösen i större utsträckning.

Övervakning av fisket

Fiskargillet skall övervaka fisket, fisketillstånd, fredningsområden och fredningstider.

Tillgången på de olika fiskarterna bör hållas under uppsikt för att reglera de egna fiskbestånden.

Hotade fiskarter bör kunna fredas för fiske om Malax Fiskargille så anser vara nödvändigt.

Fiskar såsom abborre, gädda och sik bör alltid vara fredade under lektiden på de lekplatser som anses vara speciellt värdefulla.

Övervakning av fredningstiden bör prioriteras.

Övervakning av förekomsten på säl och skarv bör i framtiden bokföras. De sälar som jagar nära kusten kommer att göra stor skada på våra fiskbestånd, detsamma gäller även skarvens utbredning.

Reduceringsfiske

Reduceringsfisket av mörtfiskar och nors inleddes 2012 och bör fortsätta, i och med detta kan kväve- och fosfornmängden i våra kustnära vatten minskas och nytt utrymme skapas för andra fiskarter.

